

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บิดาถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อครอบครัวอย่างมาก กล่าวคือบิดาเป็นบุคคลที่เป็นผู้นำของครอบครัว เป็นที่เคารพ เป็นผู้ให้การอุปการะเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว และเป็นผู้สร้างครอบครัวให้มีความสุข (พนม เกตุมาน, 2553) โดยเฉพาะในสังคมไทย ได้ให้ความสำคัญและยกย่องผู้เป็นบิดาเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันสังคมไทยมีการปรับเปลี่ยนลักษณะครอบครัว จากครอบครัวขยายไปเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น เมื่อมีการสร้างครอบครัวใหม่สมาชิกในครอบครัวจึงมีเพียงสามีและภรรยา (สุภชัย ปิติกุลตั้ง, 2558) เมื่อภรรยาตั้งครรภ์สามีจึงเป็นผู้ที่ต้องให้ความช่วยเหลือภรรยาตั้งแต่ระยะตั้งครรภ์ ไปจนถึงการคลอดบุตร ผู้เป็นบิดาจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจภรรยาที่เข้าสู่ระยะคลอด (Cabrera, Tamis-Lemonda, Bradley, Hofferth & Lamb, 2000)

เมื่อภรรยาเข้าสู่ระยะคลอด จัดเป็นสถานการณ์ที่สำคัญยิ่งช่วงหนึ่งในชีวิตของผู้เป็นบิดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เป็นบิดาครั้งแรก ซึ่งนับเป็นก้าวแรกของการเดินทางเข้าสู่ชีวิตการเป็นบิดาอย่างแท้จริง (นนทพร แสนศิริพันธ์, จวี เบาทรวง, อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, กรรณิการ์ กันชะรักษา และเสาวณีย์ เหลี่ยมไตรรัตน์, 2557) โดยผู้เป็นบิดาจะต้องเผชิญสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทั้งด้านบวกและด้านลบ สำหรับความรู้สึกด้านบวก ได้แก่ ตื่นเต้น ดีใจ ยินดี โดยเฉพาะถ้าได้เห็นภรรยาและบุตรคลอดอย่างปลอดภัย (Fägerskiöld, 2008) ส่วนความรู้สึกด้านลบ เช่น กังวล อึดอัด ไม่สบายใจ และกลัวว่าภรรยาไม่สามารถเบ่งคลอดได้ ดังการศึกษาของ จุลคุเนน และ ลุคโคเนน (Julkunen & Liukkonen, 1998) ที่พบว่า ผู้เป็นบิดา จะรู้สึกกลัว รู้สึกไร้พลังอำนาจ และรู้สึกวิตกกังวล โดยผู้เป็นบิดาจะรู้สึกวิตกกังวลอย่างมากเกี่ยวกับการเผชิญความเจ็บปวดของภรรยา และความปลอดภัยของบุตรในขณะเบ่งคลอด และการศึกษาของนนทพร แสนศิริพันธ์ และคณะ (2557) พบว่าในระยะคลอดบุตรของภรรยา ผู้เป็นบิดาจะรู้สึกตกใจกับกระบวนการคลอด ซึ่งไม่คาดคิดว่าการคลอดบุตรจะเป็นเรื่องยาก ระยะคลอดบุตรของภรรยา จึงเป็นประสบการณ์ที่ผู้เป็นบิดาครั้งแรกเกิดความรู้สึกยินดีและทุกข์ทรมานมากที่สุดในช่วงเวลาเดียวกัน (Premberg, Carisson, Hellström & Berg, 2011)

ระยะคลอดเป็นระยะที่มีความสำคัญต่อผู้คลอดและสามี เนื่องจากผู้คลอดจะเกิดความไม่สบายจากการเจ็บครรภ์ (Walsh, 2012) และต้องการการสนับสนุนจากสามีเป็นอย่างมาก โดยการคลอดแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่หนึ่งของการคลอดเป็นระยะที่ปากมดลูกเริ่มเปิดจนถึงเปิดหมด ระยะที่สองของการคลอดเป็นระยะที่ทารกถูกขับผ่านช่องทางคลอดออกมา ระยะที่สามของการคลอดถึงเปิดหมดเป็นระยะที่มีการคลอดครกและเช็ดหุ้มทารก ซึ่งในระยะเวลาที่หนึ่งของการคลอด เป็นระยะที่มีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นระยะที่มีการดำเนินอย่างยาวนานกว่าระยะอื่นๆ ครรภ์แรกใช้เวลาโดยเฉลี่ย 12 ชั่วโมง และครรภ์หลังใช้เวลาโดยเฉลี่ย 8 ชั่วโมง (ธีระ ทองสง, 2555) ระยะที่หนึ่งของการคลอดนั้นเป็นระยะที่ผู้คลอดต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของร่างกาย โดยเฉพาะอาการเจ็บปวดจากการหดตัวของมดลูกอย่างรุนแรง ผู้คลอดบางรายไม่สามารถควบคุมตนเองได้ แสดงอาการร้องเอะอะ โวยวาย และผู้คลอดบางรายมีพฤติกรรมก้าวร้าว (Littleton-Gibbs & Engegretson, 2013) อาการเจ็บครรภ์ของผู้คลอดระยะที่หนึ่งของการคลอดจะถี่และนานขึ้น เมื่อความก้าวหน้าของการคลอดดำเนินไปมากขึ้น (Cunningham, et al., 2014)

ผู้คลอดที่แสดงอาการกระสับกระส่าย จากการเจ็บครรภ์ขณะมดลูกหดตัว และมีพฤติกรรมการเผชิญกับความเจ็บปวดในระยะคลอดไม่ดี จะทำให้ผู้ดูแล โดยเฉพาะสามีรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการศึกษาของ แชนด์เลอร์ และฟิลด์ (Chandler & Field, 1997) เกี่ยวกับประสบการณ์ของบิดาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เป็นบิดาชาวอเมริกัน จำนวน 14 ราย ที่อยู่ดูแลภรรยาในระยะที่ 1 ของการคลอด พบว่า ผู้เป็นบิดามีความรู้สึกที่เต็มไปด้วยความวิตกกังวลและความห่วงใย เนื่องจากอาการเจ็บครรภ์คลอดของภรรยา ดูเหมือนจะรุนแรงหนักหน่วงเกินกว่าที่ตนเองคาดคิดไว้ เช่นเดียวกับการศึกษาของ ชาปิโร (Shapiro, 1987) เกี่ยวกับความรู้สึกของผู้เป็นบิดาชาวอเมริกัน และชาวเอเชียจำนวน 227 คน พบว่าผู้เป็นบิดามีความวิตกกังวลเกี่ยวกับกระบวนการคลอดของภรรยาเป็นอันดับแรก นอกจากนั้นวิตกกังวลเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่จะเพิ่มขึ้นในการเป็นบิดา วิตกกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต่างๆ วิตกกังวลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับภรรยา และวิตกกังวลเกี่ยวกับการถูกคาดหวังในการเป็นบิดา การศึกษาของ จอห์นสัน และเบเกอร์ (Johnson & Baker, 2004) เกี่ยวกับปัจจัยทำนายความเครียด ความวิตกกังวล และภาวะซึมเศร้าของผู้เป็นบิดา ในผู้เป็นบิดาจำนวน 384 ราย พบว่า ในระยะคลอดของภรรยาผู้เป็นบิดามีคะแนนความวิตกกังวลเท่ากับ 38.73 ซึ่งเป็นคะแนนสูงสุดเมื่อเทียบกับคะแนนความวิตกกังวลในระยะตั้งครรภ์และระยะหลังคลอด ของภรรยา ที่ผู้เป็นบิดามีคะแนนความวิตกกังวลเท่ากับ 37.91 และ 34.51 ตามลำดับ สำหรับการศึกษาของนันทพร แสนศิริพันธ์ และคณะ (2557) ที่ศึกษาประสบการณ์ของผู้เป็นบิดาครั้งแรกชาวไทย ในระยะภรรยาคลอดบุตรและระยะหลังคลอด พบว่าผู้เป็นบิดามีความรู้สึกวิตกกังวล ไม่แน่ใจ กระวนกระวายใจ เป็นห่วงภรรยาและบุตร ตั้งแต่ภรรยา

อาการแสดงว่าเข้าสู่ระยะคลอด ได้แก่ อาการเจ็บครรภ์ มีมูกเลือดออกทางช่องคลอด หรือมีน้ำเดิน และเมื่อการคลอดดำเนินก้าวหน้า มดลูกมีการหดตัวถี่ขึ้น แรงขึ้น ผู้เป็นมารดาแสดงออกถึงการเจ็บครรภ์อย่างรุนแรง ส่งผลให้ผู้เป็นบิดารู้สึกไม่สบายใจ สงสารภรรยา เป็นห่วง และวิตกกังวลทวีรุนแรงขึ้น ไม่คาดคิดมาก่อนว่าการเจ็บครรภ์คลอดจะเจ็บปวดรุนแรงและทรมาณเช่นนี้ ผู้เป็นบิดาจะพยายามจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกวิตกกังวลของตน โดยพยายามดูแลช่วยเหลือและให้กำลังใจภรรยา ใช้วิธีการสัมผัสโดยการจับมือ ช่วยนวด ช่วยประคองเปลี่ยนท่า เพื่อให้ภรรยารู้สึกสุขสบาย เช็ดหน้าด้วยผ้าชุบน้ำเย็นและกระตุ้นให้ภรรยาใช้เทคนิคบรรเทาความเจ็บปวดที่ได้เรียนรู้มา

ความวิตกกังวลเป็นสภาวะอารมณ์ เกิดจากการรับรู้ และประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้น และเป็นกระบวนการทางความคิด โดยสถานการณ์นั้นอาจเป็นจริงหรือเป็นเพียงการคาดการณ์ และการประเมินสถานการณ์ว่าจะเป็นอันตรายมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับกระบวนการคิดของแต่ละบุคคล ความวิตกกังวลแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ได้แก่ ความวิตกกังวลขณะเผชิญ (state anxiety) ซึ่งเป็นความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นในเวลาที่มีเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งมากระทบ โดยบุคคลจะประเมินเหตุการณ์นั้นว่าเป็นอันตรายหรือคุกคามตนเอง ซึ่งความวิตกกังวลขณะเผชิญ จะมีความรุนแรงแปรผันไปตามสถานการณ์ในช่วงเวลานั้นๆ ส่วนความวิตกกังวลแฝง (trait anxiety) เป็นประสบการณ์ในการรับรู้ เกี่ยวกับความวิตกกังวลขณะเผชิญของบุคคลที่เกิดขึ้นในอดีต เป็นลักษณะประจำตัวของบุคคลที่แสดงออกมาเป็นบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล และจะเป็นตัวเสริมหรือเพิ่มความรุนแรงของความวิตกกังวลขณะเผชิญในแต่ละครั้งที่เกิดขึ้น (Spielberger, 1976) ความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาในระยะคลอด เป็นสภาวะอารมณ์ของผู้เป็นบิดาที่เกิดขึ้น เนื่องจากการรับรู้ หรือเผชิญต่อสถานการณ์การคลอดบุตรของภรรยา ที่ตนเองไม่คุ้นเคย และไม่เคยมีประสบการณ์การดูแลภรรยาในระยะคลอดมาก่อน รวมทั้งผู้เป็นบิดามีการคาดคิด ถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับภรรยาและบุตรในระยะคลอด ทำให้เกิดความวิตกกังวลยิ่งขึ้น (Sengane & Cur, 2009)

ความวิตกกังวลมีผลต่อการดำเนินชีวิตอย่างมาก พบว่าเมื่อเกิดความวิตกกังวลขึ้นจะส่งผลกระทบต่อบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และความคิด (Folk, 2015) ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นทางด้านร่างกายนั้น พบว่า ความวิตกกังวลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนในร่างกาย กระบวนการเผาผลาญพลังงาน และเกิดการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีที่เป็นตัวนำประสาท คือ Nor-adrenaline, Dopamine และ serotonin ซึ่งจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อมีความวิตกกังวล และส่งผลให้เกิดชีพจรเต้นเร็ว กระเพาะอาหารและลำไส้เคลื่อนไหวมาก มือสั่น ส่วนผลกระทบด้านจิตใจ ได้แก่ หงุดหงิด โกรธง่าย กระสับกระส่าย และขาดความสนใจต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นความวิตกกังวลยังมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความคิด ความจำ และความรู้สึก ทำให้บุคคลไม่มีสมาธิ ลืมง่าย การ

ตัดสินใจเด็ดขาด และการตัดสินใจไม่ดี (Folk, 2015) สำหรับผลกระทบของความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นกับผู้เป็นบิดาในระยะคลอดของภรรยา เห็นได้จากผลการทบทวนวรรณกรรมของ เจเนโซนิ และทัลแลนไดโน (Genesoni & Tallandini, 2009) เกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้ชายที่กำลังเปลี่ยนผ่านไปเป็นบิดาในช่วงปี 1989-2008 พบว่ามี 7 การศึกษาที่กล่าวว่า เมื่อภรรยาเข้าสู่ระยะคลอด ผู้เป็นบิดาจะมีการแสดงความวิตกกังวลออกมาทางกาย ได้แก่ การแสดงอาการกระสับกระส่าย เดินไปมา พุดมากขึ้น เหงื่อออกมากขึ้นและหัวใจเต้นเร็ว เช่นเดียวกับการศึกษาของเคอร์กี ทอยโวเนน และยลิกเคอร์กาล่า (Kurki, Toivonen & Ylikorkala, 1995) เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเต้นหัวใจของผู้เป็นบิดาต่อการคลอดบุตร จำนวน 20 ราย พบว่า ร้อยละ 53 ของผู้เป็นบิดามีอัตราการเต้นหัวใจเพิ่มขึ้นจากค่าเฉลี่ยปกติ 72 ครั้ง/นาที เป็น 115 ครั้ง/นาที นอกจากนี้ยังพบว่า ความวิตกกังวลส่งผลกระทบต่อทางด้านจิตใจและความคิดของผู้เป็นบิดา ดังการศึกษาของแบคสตรอม และวอห์น (Backstrom & Wahn, 2011) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้เป็นบิดาชาวสวีเดน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลภรรยาในระยะคลอด จำนวน 10 ราย โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า ผู้เป็นบิดามีความรู้สึกวิตกกังวลในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคลอดของภรรยา ผู้เป็นบิดาจะสูญเสียการรับรู้ ความจำ และสมาธิ ทำให้ไม่สามารถรับฟังการให้ข้อมูลหรือแผนการรักษาจากแพทย์และพยาบาลได้ เนื่องจากความรู้สึกวิตกกังวลจะเข้ามารบกวนจิตใจและความคิดของผู้เป็นบิดาตลอดเวลา

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าสิ่งที่กระตุ้นให้ผู้เป็นบิดาเกิดความวิตกกังวลในระยะคลอดของภรรยา ได้แก่ ความวิตกกังวลของภรรยา อาการแสดงความเจ็บปวดของภรรยาขณะรอคลอด และกระบวนการคลอดที่ล่าช้า (Johnson, 2002) จากการศึกษาของ โชกรีน (Sjogren, 1997) พบว่า ร้อยละ 27 ของผู้เป็นบิดาที่ได้เข้าไปดูแลภรรยาในระยะคลอด มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับความเจ็บปวดของภรรยาขณะรอคลอด และต้องการให้การรอคลอดนั้นสิ้นสุดลงโดยเร็วจึงต้องการให้ภรรยาได้รับการผ่าตัดคลอด การศึกษาของ คาพ็อกนา คามอร์เซีย และสเตอร์ปาโร (Capogna, Camorcia & Stirparo, 2007) เกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของผู้เป็นบิดาที่ภรรยาอยู่ในระยะคลอด จำนวน 243 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นกลุ่มของผู้เป็นบิดาที่ภรรยาไม่ได้รับยาระงับความรู้สึกทางไขสันหลัง และกลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่ภรรยาได้รับยาระงับความรู้สึกทางไขสันหลัง เมื่อมีอาการเจ็บครรภ์คลอด พบว่า ร้อยละ 99 ของกลุ่มผู้เป็นบิดาที่ภรรยาไม่ได้รับยาระงับความรู้สึกทางไขสันหลัง จะมีความรู้สึกวิตกกังวลในระดับปานกลางถึงระดับสูง การศึกษาของคูลูลังก้า มาลาตา ซันบาย และเชอร์ว่า (Kululanga, Malata, Sundby & Chirwa, 2012) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้เป็นบิดาชาวมาลาวีเกี่ยวกับประสบการณ์การคลอดของภรรยา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้เป็นบิดาไม่สามารถควบคุมตนเองไม่ให้วิตกกังวลได้เมื่อ

ภรรยาเข้าสู่ระยะคลอด ทั้งที่ทราบว่า การหดตัวของมดลูกเป็นภาวะปกติที่จะส่งผลให้ภรรยาเจ็บครรภ์ และอาการเจ็บครรภ์จะรุนแรงมากขึ้นเมื่อปากมดลูกเปิดมากขึ้น การศึกษาของ ฮัสแมน เจอร์การ์ด และเอสเบนเซน (Hasman, Kjaergaard & Esbnesen, 2014) เกี่ยวกับประสบการณ์การคลอดของภรรยา ในผู้เป็นบิดาเมื่อภรรยาไม่มีความก้าวหน้าของการคลอด พบว่า ผู้เป็นบิดามีความวิตกกังวลต่อกระบวนการคลอดที่ล่าช้า และภรรยามีอาการเหนื่อยล้า รวมไปถึงวิตกกังวลต่อภาวะสุขภาพของภรรยาและทารกในครรภ์ จากอาการเจ็บครรภ์ที่ยาวนาน การศึกษาของ นันทพร แสนศิริพันธ์ และคณะ (2557) พบว่า ในระยะคลอดผู้เป็นบิดาจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับอาการเปลี่ยนแปลงของภรรยาที่แสดงให้เห็นว่าภรรยา กำลังเข้าสู่ระยะคลอด ได้แก่ อาการเจ็บครรภ์ มีน้ำเดิน มีมูกเลือดออกทางช่องคลอดและอาการเจ็บครรภ์ที่รุนแรงมากขึ้นเมื่อมีความก้าวหน้าของการคลอด ผู้เป็นบิดาบางรายมีความวิตกกังวลจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ การเกิดความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาในระยะคลอดของภรรยา นอกจากเกิดจากสิ่งกระตุ้นต่างๆ ดังกล่าวแล้ว จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ยังมีปัจจัยที่อาจเกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาได้คือ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และปัจจัยส่วนบุคคลของผู้เป็นบิดา ได้แก่ อายุของผู้เป็นบิดา

การสนับสนุนทางสังคม คือ การที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน อันจะก่อให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความห่วงใย และการให้การส่งเสริมสนับสนุนในด้านต่างๆ ระหว่างบุคคล ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ (emotional support) การสนับสนุนด้านการประเมินค่า (appraisal support) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (informational support) และการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ สิ่งของและบริการ (instrumental support) ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดความสามารรถ และความพร้อมในการเผชิญกับเหตุการณ์ได้ (House, 1981) ดังนั้นหากผู้เป็นบิดาได้รับการสนับสนุนทางสังคมในทุกด้านอย่างเพียงพอ จะทำให้ผู้เป็นบิดามีความพร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะในระยะเจ็บครรภ์คลอดของภรรยาได้ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เป็นบิดาไม่เกิดความวิตกกังวล หรือเกิดความวิตกกังวลในระดับต่ำ ตรงกันข้าม หากผู้เป็นบิดาไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมอย่างเพียงพอ อาจส่งผลให้ผู้เป็นบิดามีความวิตกกังวลสูงขึ้น และไม่มีความพร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะคลอดของภรรยา ดังนั้นผู้เป็นบิดาจึงต้องการ การสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง ซึ่งเห็นได้จาก รายงานการศึกษาของ นันทพร แสนศิริพันธ์ และคณะ (2557) พบว่า ทันทีที่ภรรยามีอาการนำเข้าสู่ระยะคลอด โดยมีอาการเจ็บครรภ์ มีมูกเลือดหรือมีน้ำเดิน ผู้เป็นบิดาจะแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับอาการเจ็บครรภ์ของภรรยา จากญาติ หรือเพื่อน ที่มีประสบการณ์ และจากพยาบาล โดยการโทรศัพท์สอบถาม ด้วยความรู้สึกตื่นเต้น และวิตกกังวล เพื่อยืนยันว่าอาการที่เกิดขึ้นกับภรยานั้น เป็นอาการที่ภรรยาเข้าสู่ระยะคลอดจริง และต้องการกำลังใจจากญาติและเพื่อน เพื่อจัดการกับ

ความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าขณะที่เผชิญกับเหตุการณ์ดังกล่าว ผู้เป็นบิดาต้องการ การสนับสนุนด้านข้อมูลและการสนับสนุนด้านอารมณ์จากบุคคลรอบข้าง จากรายงานการศึกษาของ ฮิลดิงสัน เซเดอร์ลอฟ และไวเดน (Hildingson, Cederlof & Widen, 2011) เกี่ยวกับประสบการณ์ การดูแลภรรยาในระยะคลอดของผู้เป็นบิดาชาวสวีเดน กับการให้การพยาบาลของพยาบาลผดุงครรภ์ พบว่า ร้อยละ 82 ของผู้เป็นบิดาต้องการกำลังใจ และข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าการคลอด ของภรรยา และรายงานการศึกษาของ สตอรี และคณะ (Story et al., 2012) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้เป็นบิดาชาวบังกลาเทศจำนวน 10 ราย พบว่า ผู้เป็นบิดามีความวิตกกังวลต่อความพร้อมด้าน เครื่องมือและอุปกรณ์ทางการแพทย์ในโรงพยาบาลของรัฐบาล ผู้เป็นบิดาบางรายจึงเลือกที่จะให้ ภรรยาไปคลอดที่โรงพยาบาลเอกชนที่มีเครื่องมือทางการแพทย์ที่พร้อมและทันสมัย นอกจากนี้ยัง พบว่า ผู้เป็นบิดาจะหาข้อมูลที่ดีและมีความเหมาะสมเกี่ยวกับการตั้งครรภ์ของภรรยา การคลอด รวมถึงการเลือกสถานบริการ การเลือกแพทย์หรือพยาบาลผดุงครรภ์เพื่อทำคลอดให้ภรรยา การ เลือกวิธีการคลอดบุตร ตลอดจนวางแผนการเดินทางไปโรงพยาบาลเมื่อภรรยาเริ่มเจ็บครรภ์คลอด (Story, et al, 2012)

การขาดความรู้และความเข้าใจในกระบวนการคลอด เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เป็นบิดา เกิดความวิตกกังวลมากในระยะเจ็บครรภ์คลอดของภรรยา จากการศึกษาของ คาโอ และคณะ (Kao, et al., 2004) พบว่าผู้เป็นบิดาส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลอย่างมาก และรู้สึกวุ่นวายสับสน ในขณะที่เข้าไปดูแลภรรยาช่วยเหลือภรรยาในระยะคลอด ทั้งนี้เนื่องจาก ขาดความรู้เกี่ยวกับการ ดำเนินการคลอด และการปฏิบัติหน้าที่ของตนในการดูแลและช่วยเหลือภรรยาขณะเจ็บครรภ์คลอด ทั่วๆ ที่ตนต้องการดูแลภรรยา นอกจากนี้ยังพบว่า สิ่งแวดล้อมและนโยบายของโรงพยาบาลเป็นอีก สิ่งหนึ่งที่กระตุ้นให้ผู้เป็นบิดาเกิดความวิตกกังวล ดังการศึกษาของ แดน และคณะ (Dan, et al, 2014) เกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เป็นบิดาชาวอุกันดา พบว่า บรรยากาศภายในห้องคลอดที่เต็มไปด้วย อุปกรณ์ และเครื่องมือทางการแพทย์ บุคลิกและลักษณะการแสดงออกของบุคลากร ที่แสดง ท่าที่ไม่ให้การต้อนรับรวมทั้งระเบียบปฏิบัติของ โรงพยาบาล ในเรื่องการจำกัดสิทธิ์ในการเข้าเยี่ยม หรือดูแลภรรยาในระยะคลอด ส่งผลให้ผู้เป็นบิดาชาวอุกันดาเกิดความวิตกกังวล ดังนั้นการให้ ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการคลอดและสิ่งที่คุณเป็นบิดาจะต้องเผชิญในระยะคลอดบุตรของภรรยาจึง อาจทำให้ผู้เป็นบิดามีความวิตกกังวลลดลงได้

อายุของผู้เป็นบิดา อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เป็นบิดามีความวิตกกังวลมากหรือน้อย ซึ่ง ไชท์ และเบิร์กสตรอม (Schytt & Bergstrom, 2014) ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เป็นบิดาครั้งแรกชาวสวีเดนขณะที่ภรรยาอยู่ในระยะคลอด โดยได้ทำการศึกษาผู้เป็นบิดาใน 3 ช่วงอายุ ได้แก่ ผู้ เป็นบิดาครั้งแรกที่มีช่วงอายุเท่ากับหรือน้อยกว่า 27 ปี ช่วงอายุระหว่าง 28-33 ปี และที่มีอายุเท่ากับ

หรือมากกว่า 34 ปี ผลการศึกษาพบว่า ผู้เป็นบิดาที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 34 ปี เป็นกลุ่มที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการคลอดบุตร และภาวะแทรกซ้อนจากการคลอดบุตรของภรรยามากที่สุด และการศึกษาของ จุลคูเนน และลูกโคเนน (Julkunen & Liukkonen 1998) เกี่ยวกับประสบการณ์ความรู้สึกรู้สึกของผู้เป็นบิดาในระยะคลอดของภรรยา โดยศึกษาในผู้เป็นบิดาช่วงอายุ 17-51 ปี จำนวนทั้งหมด 137 ราย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้เป็นบิดาในกลุ่มที่มีความวิตกกังวล ไม่สุขสบาย และไม่มั่นใจในความปลอดภัยของภรรยาและบุตรที่จะคลอด คือกลุ่มผู้เป็นบิดาที่มีอายุ 33 ปีขึ้นไป

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาในขณะที่ภรรยาอยู่ในระยะคลอดและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศ พบว่ายังมีการศึกษาค่อนข้างน้อย การศึกษาเกือบทั้งหมดเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม เกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เป็นบิดาในระยะคลอดของภรรยา ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศยังไม่พบการศึกษา ความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาโดยตรง ซึ่งผลการศึกษา ที่ผ่านมาเพียงสะท้อนให้เห็นความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาในระยะคลอดของภรรยาเท่านั้น และไม่สามารถใช้ในการอ้างอิงถึงประชากรผู้เป็นบิดากลุ่มใหญ่ได้ ไม่สามารถสะท้อนถึงระดับความวิตกกังวล และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาชาวไทยในระยะเจ็บครรภ์คลอดของภรรยา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดา ในระยะคลอดและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาในระยะคลอด และปัจจัยที่อาจมีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาที่เกิดขึ้นในระยะคลอด ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการใช้เป็นแนวทางในการประเมิน และการช่วยเหลือเพื่อลดความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาในระยะคลอดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความวิตกกังวล และการสนับสนุนทางสังคมของผู้เป็นบิดาครั้งแรกในขณะที่ภรรยาอยู่ในระยะคลอด
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และอายุกับความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาครั้งแรกขณะที่ภรรยาอยู่ในระยะคลอด

คำถามการวิจัย

1. ความวิตกกังวล และการสนับสนุนทางสังคมของผู้เป็นบิดาขณะที่ภรรยาอยู่ในระยะคลอด เป็นอย่างไร

2. การสนับสนุนทางสังคม และอายุของผู้เป็นบิดา มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดาครั้งแรกขณะที่ภรรยาอยู่ในระยะคลอดหรือไม่ อย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlation research) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวล การสนับสนุนทางสังคม และอายุของผู้เป็นบิดาครั้งแรกในระยะคลอดของภรรยา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เป็นบิดาที่ภรรยาตั้งครรภ์และเข้าสู่ระยะคลอด โดยมาส่งภรรยาคลอดบุตร ที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์อนามัยที่ 10 เชียงใหม่ ระหว่าง เดือน สิงหาคม 2558 ถึง เดือน ตุลาคม 2558

นิยามศัพท์

ความวิตกกังวลของผู้เป็นบิดา หมายถึง สภาวะการณ์ของบุคคลที่เกิดความรู้สึกไม่สบายใจ หวาดหวั่น กระวนกระวายใจ และอึดอัด ซึ่งสถานการณ์การคลอดบุตรของภรรยา เป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เป็นบิดาคาดการณ์ ถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับภรรยาและบุตรจึงทำให้เกิดความรู้สึกวิตกกังวลขึ้น ประเมินได้จากแบบสอบถามความวิตกกังวลขณะเผชิญ (State-Trait Anxiety Inventory form Y-1 [STAI form Y-1]) ของสปิลเบอร์เกอร์ (Spielberger, 1983) ฉบับแปลเป็นภาษาไทยโดย ชาตรี นนทศักดิ์ สมโภชน์ เอี่ยมสุภามิต และคาราวรรณ ต๊ะปิ่นตา (2534)

ระยะคลอด หมายถึง การที่ปากมดลูกเริ่มเปิดขยาย และมีอาการเจ็บครรภ์จริงจากการหดตัวของมดลูก และ/หรือมีมูกปนเลือดออกทางช่องคลอด

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง หมายถึง สภาวะการณ์ที่อาจเกี่ยวข้องกับความรู้สึกวิตกกังวลในระยะคลอดของผู้เป็นบิดา ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม และ อายุของผู้เป็นบิดา

การสนับสนุนทางสังคมของผู้เป็นบิดาในระยะคลอด หมายถึง การรับรู้ของผู้เป็นบิดาถึงความช่วยเหลือ การดูแล และสนับสนุนที่ได้รับจากบุคคลใกล้ชิด และบุคลากรทางสุขภาพ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้านการประเมินค่า การสนับสนุนด้านข้อมูล

ข่าวสาร และการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ สิ่งของ และบริการ ซึ่งส่งผลให้ผู้เป็นบิดาเกิดความพร้อม ในการกระทำสิ่งต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและมีพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถประเมินได้จาก แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของผู้เป็นบิดาในระยะคลอด (Father social support) ที่สร้างขึ้น โดย รัชนิวรรณ จารุเลิศพงศ์ และ นันทพร แสนศิริพันธ์ จากแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ เฮ้าส์ (House, 1981) และจากการทบทวนวรรณกรรม

อายุของผู้เป็นบิดา หมายถึง ช่วงเวลานับตั้งแต่เกิดจนถึงวันที่ภรรยาคลอดบุตร

ผู้เป็นบิดาครั้งแรก หมายถึง ชายที่เป็นพ่อครั้งแรกและพาภรรยามาส่งโรงพยาบาลเพื่อคลอดบุตร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved